

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน “เพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้” เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน Real world & classroom

นฤดล จันทรเพ็ชร (Naruedon Chanpetch)^{1,*}

ชื่อหนังสือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน ถูกมาคาดคิดว่าเป็นงานวิจัยที่ไม่มี
คุณค่า ขาดความเป็นวิทยาศาสตร์ ไม่มีหลักการ
ที่แน่นอน แต่หนังสือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน “เพื่อสร้างความหมายใหม่
ในการเรียนรู้” เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน
แต่งโดย วรณดี สุทธินิรากร รองศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2563 สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์
ISBN: 978-616-486-020-9 จำนวนหน้า 256
หน้า เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เข้าใจหลักการ

ในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยการให้ผู้ทำวิจัยต้องสังเกตพฤติกรรมของ
นักเรียนเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่การออกแบบ
บทบาทในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ซึ่งวิธีการที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงเนื้อหาและวิธีการสอน
ใหม่ ๆ “การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้”
เป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างสำหรับการเชื่อมกับห้องเรียน โลกแห่งความเป็นจริง และชีวิต

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม 73000 E-mail: naruedon8@gmail.com

¹ Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhon Pathom, 73000, Thailand

* Corresponding author, E-mail: naruedon8@gmail.com

(Received: December 7, 2023; Revised: June 17, 2024; Accepted: July 23, 2024)

ด้านในของบุคคล รวมถึงวิถีชีวิตผู้คนไว้ด้วยกัน เป็นพื้นที่ของการค้นหาความหมายของการเรียนรู้และสร้างสรรค์ทางปัญญา เพื่อเป็นพื้นที่ของการรับสุขและส่งสุขให้แก่กัน หนังสือเล่มนี้จึงเขียนขึ้นเพื่อเป็นพลังใจให้กับครูที่ยังอยู่ในการศึกษาในระบบ ยังคงทำหน้าที่ของตนอย่างมั่นคงไม่ว่าโลกจะยากเย็นเพียงใดหรือเปลี่ยนไปขอให้เรามั่นใจในความหมายที่เราสร้างขึ้นเอง

หนังสือเล่มนี้มุ่งเน้นวิธีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 และบอกรายละเอียดของกระบวนการในการทำวิจัย กระบวนการความคิดตั้งแต่การคิดชื่อเรื่องการวิจัย การค้นหาปัญหา การแก้ไขปัญหา การออกแบบการทำวิจัย ไปจนถึงการนำไปประยุกต์ใช้จริงในงานวิจัย

สาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 บท ซึ่งจะอธิบายตั้งแต่ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปจนถึงการนำไปใช้ในการทำวิจัย โดยเนื้อหา มีรายละเอียดดังนี้

บทที่ 1 ความหมายและคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในบทนี้จะกล่าวถึงความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หัวใจหลักของการทำวิจัยในชั้นเรียน การกำเนิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักวิธีการสำรวจปัญหาและสามารถหากระบวนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในงานวิจัยได้และยังได้อธิบายถึงการกำเนิดการเติบโตและการขยายตัวของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าเกิดมาจากใครและพัฒนาแนวคิดในการทำวิจัยต่อมาเรื่อย ๆ ในรูปแบบใดบ้าง และในบทนี้ยังกล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอนและการวิจัย บทบาทของครูในการวิจัย ประโยชน์และคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ความแตกต่างของการวิจัยเชิงทดลองกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

บทที่ 2 ปรัชญาการจัดการศึกษาและการจัดการการเรียนรู้ ในบทนี้จะกล่าวถึงปรัชญาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในแต่ละยุค โดยเริ่มอธิบายตั้งแต่ยุคปรัชญาจิตนิยม ยุคปรัชญาประจักษ์นิยม ไปจนถึงยุคประสบการณ์นิยมและเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างกันของปรัชญา ความเชื่อ และการจัดการเรียนรู้แต่ละยุคอย่างชัดเจน และการอธิบายเจาะลึกการแตกหน่อของทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคประสบการณ์นิยมออกเป็นหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีการสร้างสรรค์ทางปัญญา ทฤษฎีวิพากษ์ และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

บทที่ 3 ระบบการศึกษาของไทยและสถานการณ์ของการจัดการศึกษา ในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของระบบการศึกษาของไทยทั้ง 3 ระบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ ซึ่งจะอธิบายรายละเอียดเรื่อง การจัดการศึกษาในระบบและทำให้อ่านได้เข้าใจถึงสถานการณ์ของการศึกษาในระบบว่ามีวิกฤตผู้เรียนที่มาจาก การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร เป้าหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาในระบบต่าง ๆ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในหนังสือจะอธิบายถึงความหมายของระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยว่ามีความเป็นมาว่าเกิดขึ้นได้อย่างไรและเหมาะสมสำหรับใครบ้าง นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีการเขียนคำถามเพื่อชักชวนให้อ่านมีการคิดตามซึ่งมาในหัวข้อ “ทำไมปฏิรูปการศึกษาและปัญหายังคงดำรงอยู่” ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีความสนใจในการอ่านเนื้อหาเพิ่มขึ้นอีกด้วย

บทที่ 4 การขึ้นใจของการวิจัยและการทบทวนเอกสาร ในบทนี้จะกล่าวถึง การขึ้นใจของการวิจัยว่ามีมุมมองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนอย่างไร โดยจะมีการแนะนำให้สังเคราะห์ข้อมูลด้วยการทำแผนที่แนวคิด (Conceptual Mapping) ซึ่งทำให้อ่านสามารถนำหลักการนี้ไปใช้ได้จริงและสามารถมองเห็นปัญหาที่แท้จริงของการวิจัยได้และยังทำให้อ่านรู้ว่ามีนักเรียนมองปัญหาอย่างไร ครูมองปัญหาอย่างไร ครูเผชิญกับปัญหาอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ยังอธิบายถึงวิธีการและหลักการตั้งชื่อเรื่องของการวิจัยว่าควรตั้งอย่างไร รวมไปถึงการทบทวนเอกสารที่ช่วยผู้อ่านเปิดมุมมองของตนเองได้กว้างขึ้นและหลักการเขียนกรอบแนวคิดโดยใช้หลักการการสำรวจปัญหาและสาเหตุของปัญหา

บทที่ 5 การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาการจัดการเรียนรู้ในโลกสมัยใหม่ ในบทนี้จะกล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ผู้เขียนได้เสนอ ในฐานะที่เป็นผู้แทรกแซง (Intervention) บทบาทหน้าที่และความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในโลกสมัยใหม่ประเภทต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) การนำไปใช้ในกระบวนการวิจัย รวมไปถึงคุณลักษณะของผู้สอนและผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

บทที่ 6 การออกแบบการวิจัยกับการทบทวนเอกสาร ในบทนี้อธิบายถึง บทบาทของการทบทวนเอกสารของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนทำให้อ่านได้เข้าใจว่าต้องศึกษาจากอะไรบ้างของการออกแบบการทบทวนเอกสารและยังอธิบายถึง วงจรของการวิจัยว่ามีกระบวนการอะไรบ้าง นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีตัวอย่างการเขียนกรอบความคิดให้อ่านได้นำไปประยุกต์ใช้ในงานของตนเองได้ นอกจากนี้ยังอธิบายถึง

วิธีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลที่คาดว่าจะได้รับ เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

บทที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานและการเผยแพร่วิจัย ในบทนี้ผู้เขียนได้อธิบายถึง การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและอธิบายความหมายของข้อมูล การเขียนรายงานวิจัย ปัญหาที่อาจกำลังเกิดขึ้นในงานวิจัย เงื่อนไขของความสำเร็จและข้อจำกัด การเผยแพร่ผลงานวิจัยทำให้ผู้อ่านได้รู้ถึงกระบวนการในการทำสิ่งต่าง ๆ ในงานวิจัยได้อย่างดี

บทที่ 8 การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในบทนี้จะกล่าวถึงความหมายการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning: TL) ผู้เขียนได้นำระดับการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศมาทำตารางเปรียบเทียบกันอย่างชัดเจนทำให้ผู้อ่านเห็นข้อเปรียบเทียบได้ง่ายมากขึ้นและยังได้อธิบายเกี่ยวกับการออกแบบของ TL ให้ผนึกอยู่ใน CAR การใช้ TL ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

บทที่ 9 ประสบการณ์การใช้แผนที่แนวคิด (Concept Mapping) เพื่อการเรียนรู้ในรายวิชาประกันคุณภาพการศึกษา ผู้เขียนได้อธิบายถึงการออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Active Learning ที่มีเทคนิคโดยใช้รูปแบบของการทำแผนที่แนวคิด (Concept Mapping) ซึ่งวิธีการนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมากขึ้น

บทที่ 10 การใช้ TL ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในวิชา Community Medicine ในบทนี้จะอธิบายถึง การใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน (Research Based Learning: RBL) ในกระบวนการ LT ที่ผนึกอยู่ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ผู้เขียนได้ทำการจัดการเรียนรู้จริง ซึ่งผู้เขียนจะอธิบายรายละเอียดของงานวิจัย การออกแบบการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ การปฏิบัติการ RBL ในภาคสนาม การขยับ RBL สู่ LT ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถนำตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวคิดและนำมาประยุกต์ใช้ในงานของตนเองได้

บทสรุป

หนังสือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน “เพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้” เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน คุณสมบัติพิเศษของหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจกระบวนการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนในขั้นตอนต่าง ๆ การค้นหาปัญหาในงานวิจัยว่าควรค้นหาวางไรและควรหาวิธีแก้ไขปัญหาย่างไรบ้าง รวมถึงกระบวนการการตั้งชื่อเรื่อง การทบทวนเอกสาร การทำกรอบความคิดทางวิจัย การออกแบบการวิจัยต่าง ๆ รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผล หนังสือเล่มนี้ นำเสนอแง่มุมที่หลากหลายเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เริ่มต้นด้วยการอธิบายความหมาย หลักการและความสำคัญช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแก่นแท้ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เนื้อหาเข้มข้นครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการตั้งโจทย์วิจัย การทบทวนเอกสาร การออกแบบการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ไปจนถึงการเขียนรายงานและเผยแพร่ผลงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมเข้าใจแนวทางปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ หนังสือเล่มนี้ เหมาะสำหรับนักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิจัย หรือบุคคลที่สนใจพัฒนาทักษะการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนหรือออกแบบกระบวนการวิจัยที่เหมาะสมกับบริบทของตนเองในการอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน ถือเป็นคู่มือที่มีประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้ผู้อ่านสามารถลงมือทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนได้อย่างถูกวิธีและรู้แนวทางกระบวนการความคิดในขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและเรียบง่าย

บรรณานุกรม

วรรณดี สุทธิธารกร. (2563). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน “เพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้” เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.